

Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden

Statsforvalterens roller og ansvar

PURA seminar, Ski – 1.12.2021

Gunhild Dalaker Tuseth - avdelingsdirektør
Klima- og Miljøvern avdelingen

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden og Statsforvalterens ansvar

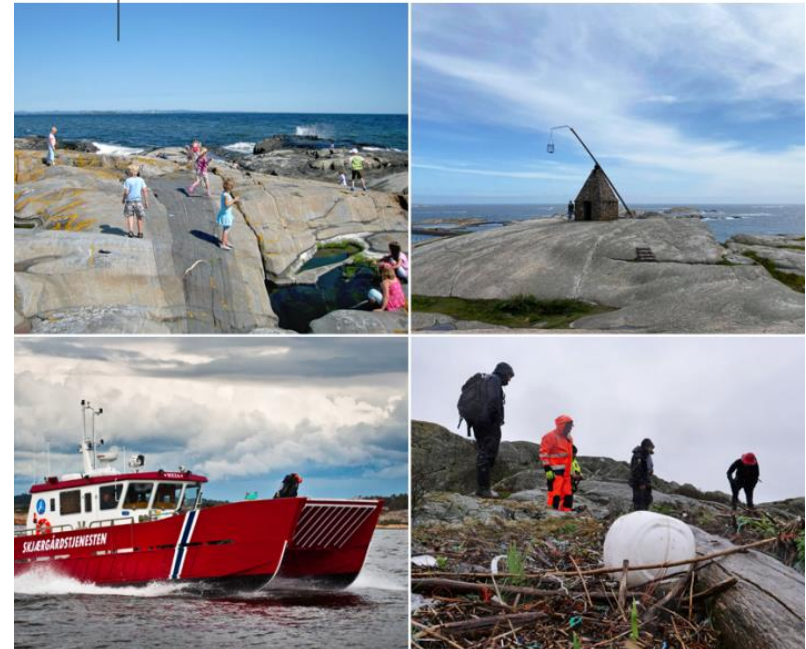
- Innsatsområde 1 – Utslipp fra avløp
- Innsatsområde 2 – Avrenning fra jordbruk
- Innsatsområde 3 – Miljøgifter og plast
- Innsatsområde 4 – Sårbare arter og naturtyper

Klima- og miljødepartementet

Tiltaksplan

Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv

Avløpstiltak

- Strengere håndheving av eksisterende krav i regelverket for utslipp av kommunalt avløpsvann og avløpsvann fra spredt bebyggelse
- Redusere mengden overvann og annet fremmedvann som tilføres avløpsnettets gjennom krav i utslippstillatelser og kommunale handlingsplaner for avløpssektoren
- Styrke innsatsen med tilsyn og oppfølging av krav i tillatelser til utslipp av avløpsvann

Statsforvalterens roller på avløpsområdet

- Forurensningsmyndighet (forurensningsforskriften kapittel 14)
 - Tillatelser, tilsyn og egenkontrollrapportering
- Klageinstans
 - Forurensningsloven og plan- og bygningsloven
- Veilede kommunen om avløp
- Gi veiledning og være pådriver for at kommunene planlegger infrastruktur på avløpsområdet
- Være pådriver for samarbeid mellom kommunene om avløpssaker
- Føre tilsyn med kommunenes myndighetsutøvelse på avløpsområde
- Innsigelsesmyndighet – der kommunale planer strider med nasjonale

Status i Oslo og Viken

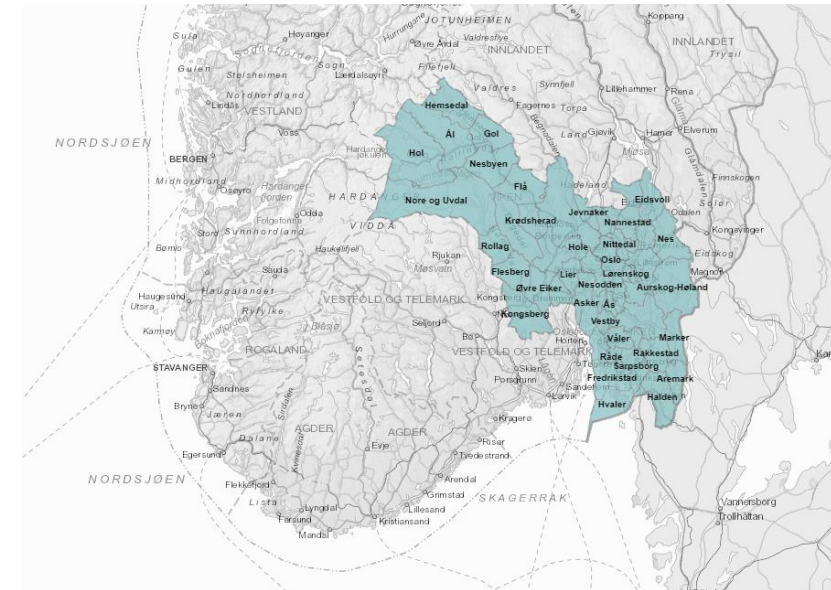
hvor Statsforvalteren er forurensningsmyndighet

Statsforvalteren i Oslo og Viken har per i dag myndighet for avløp i:

- 48 kommuner
- 54 renseanlegg og ledningsnett

Utslipp av rensset avløpsvann fra RA: 289 776 193 m³

Utslipp fra overløp på RA: 6 730 396 m³

Overløp fra avløpsnett: Vi har ikke fullstendige utslippstall, men noen kommuner har store overløpsmengder

Utfordringer på avløpssektoren i vår region

- Lav utskiftningsgrad av avløpsnettet
- Manglende oversikt over relevant loverk og krav for avløpssektoren
- Kommuneledelsen har manglende oversikt over status på avløpssektoren
- Miljørisikovurdering og relevante planer og mål for avløpssektoren mangler
- Mangelfulle skriftlige rutiner for å begrense og forebygge forurensing til ytre miljø
- Mangelfull avviksregistrering

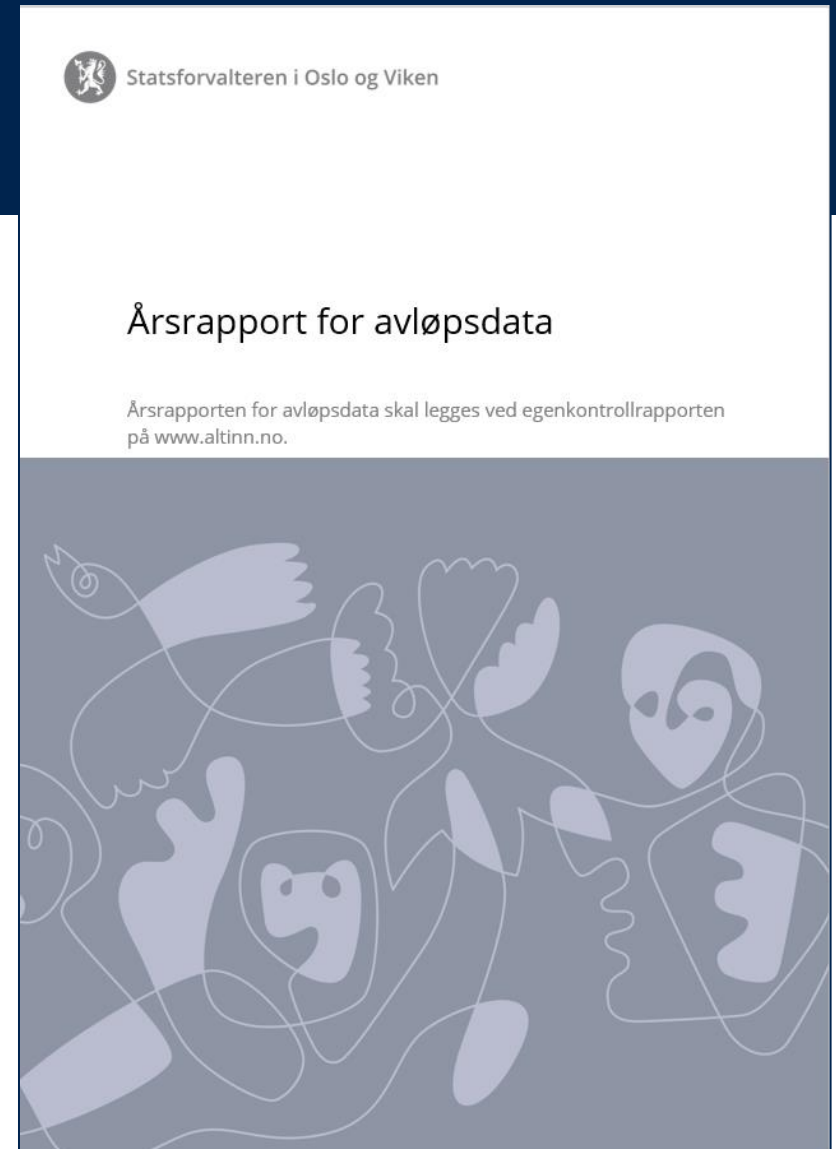

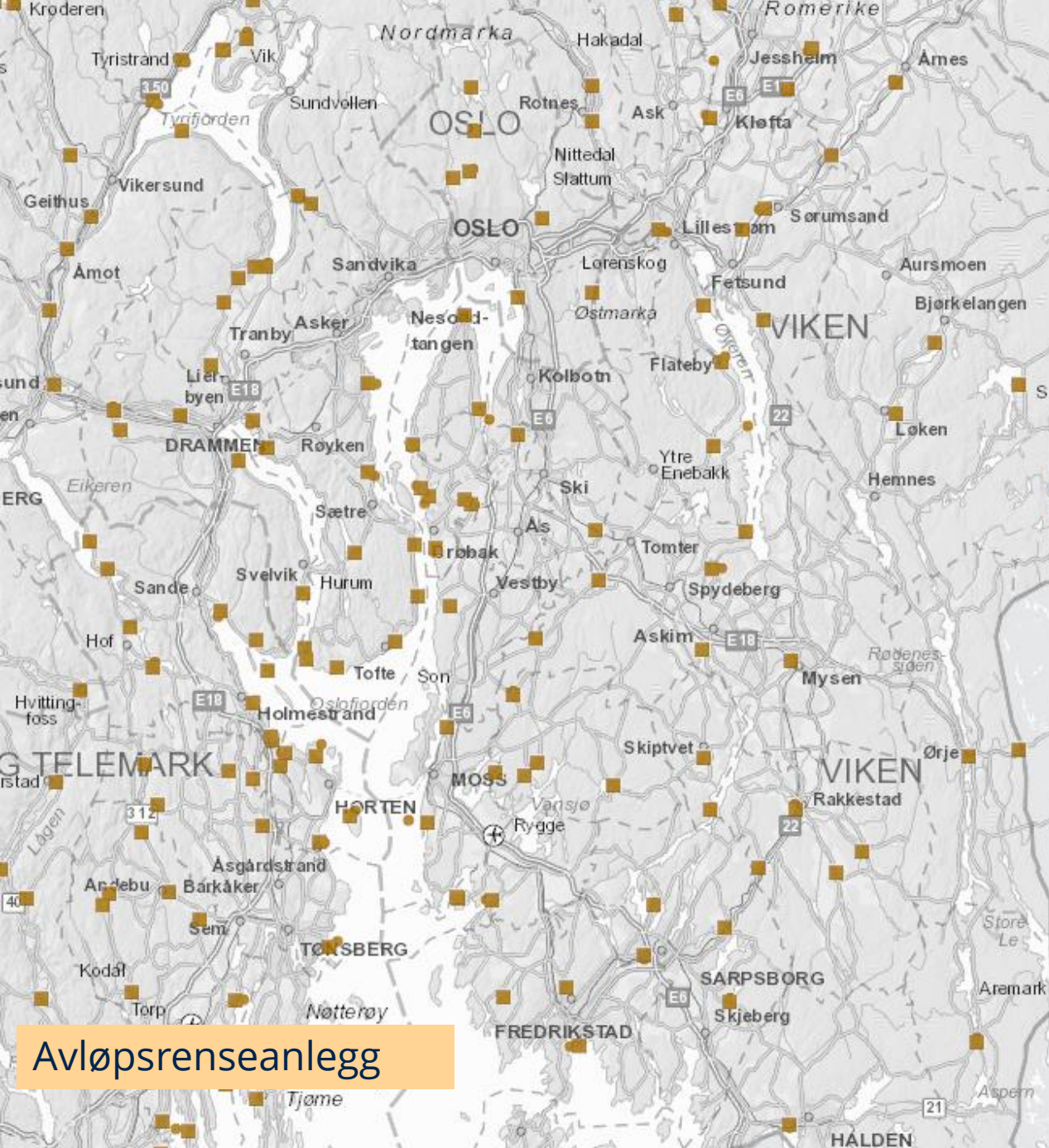
Egenkontrollrapporter 2020

Andel kommuner som

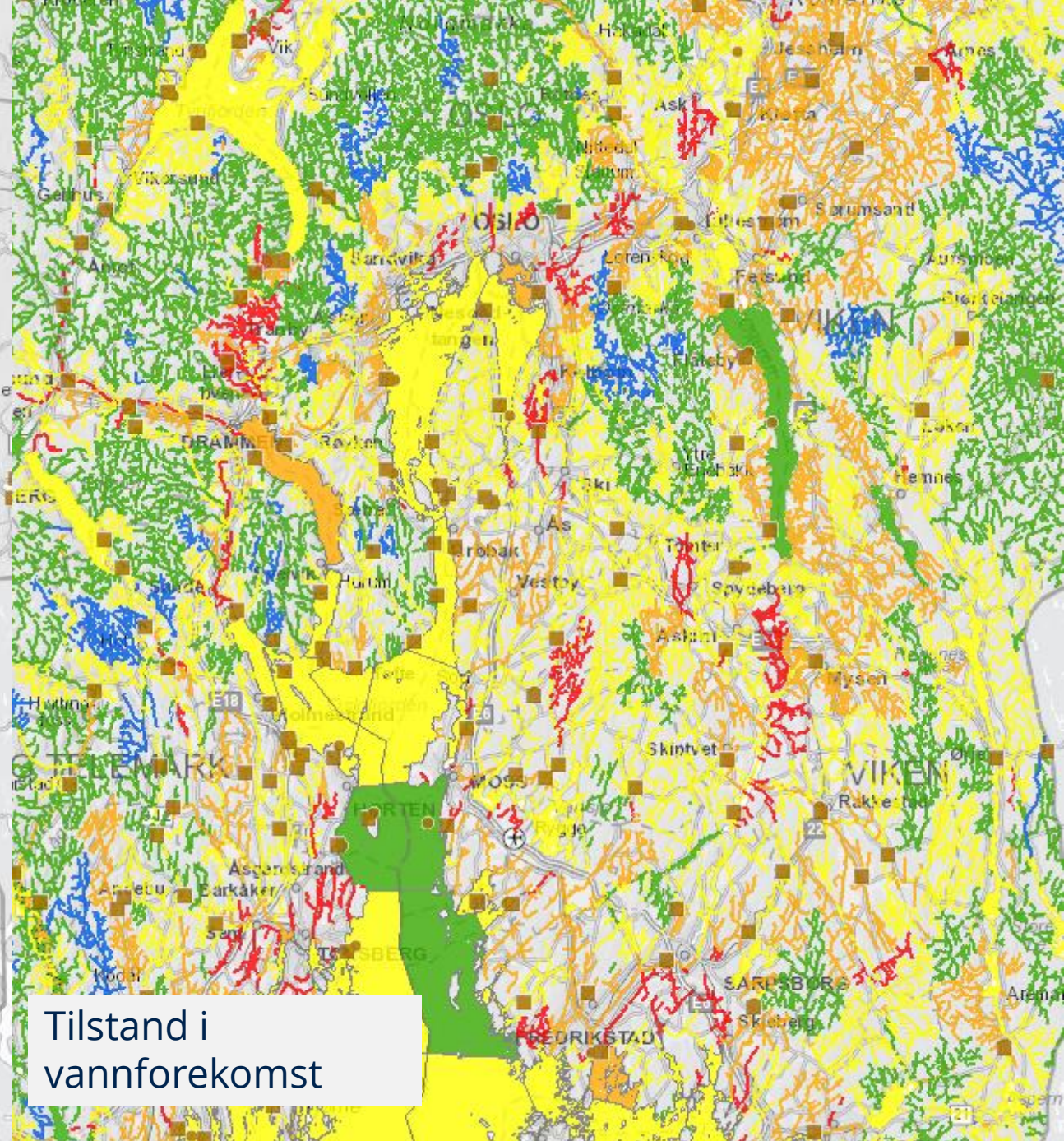
- overholder krav i tillatelse/ forskrift 31%
- hadde alvorlige avvik 22 %
- hadde avvik 47 %

→ 69 % av kommunene har avvik eller alvorlig avvik på avløpssektoren i 2020

Avløpsrenseanlegg

Tilstand i vannforekomst

Spørsmål vi MÅ stille oss når vi vurderer utslippskrav

- Hva må til for at vi skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand i resipientene?
- Hva må til for at befolkningsveksten og økt belastning ikke skal være til hinder for å oppnå mål om god tilstand i resipientene?
- Hva må til for å redusere nitrogentilsførslene til Oslofjorden?
- Hva må til for at vi skal kunne følge oss trygge på at avløp i Norge ikke forringer miljøet og brukerinteresser?

Nesten ingen avløpsrenseanlegg i Oslo og Viken har i dag utslipp til resipient i god tilstand. Samtidig ønsker kommuner vekst og økt påkobling til kommunalt nett.

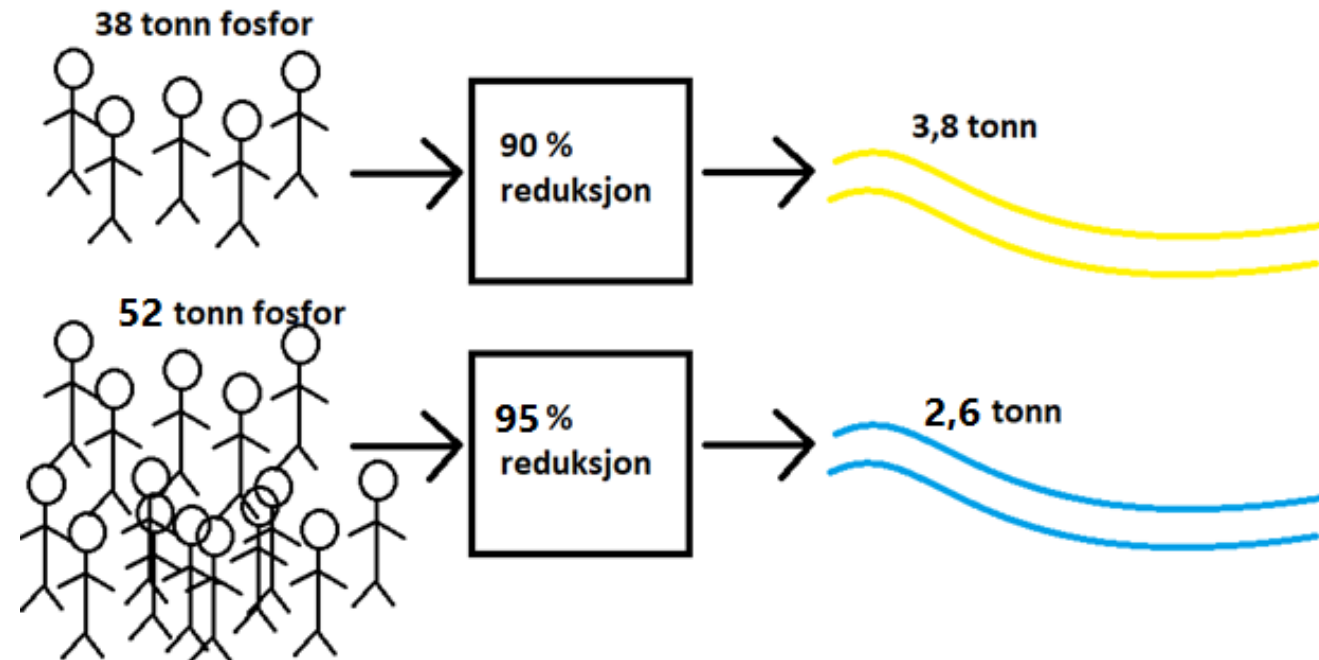
For å nå målet om god økologisk tilstand i resipient og kommunens ønske om vekst, må rensekravene skjerpes.

Fosfor

Behov for strengere rensekrav for fosfor når tilførselene til avløpsrenseanlegg øker betydelig, for at ikke resipient skal forringes

Behov for å sette maksutslipp for fosfor (tonn/år)

Sekundærrensekrav – rensing av organisk materiale

- Vi varslet i 2019 at alle avløpsrenseanlegg regulert etter kapittel 14 skal overholde sekundærrensekrav innen 2026

- Minimumskrav:

BOF₅ minst 70 % **eller** 25 mg/l

KOF_{CR} minst 75 % **eller** 125 mg/l

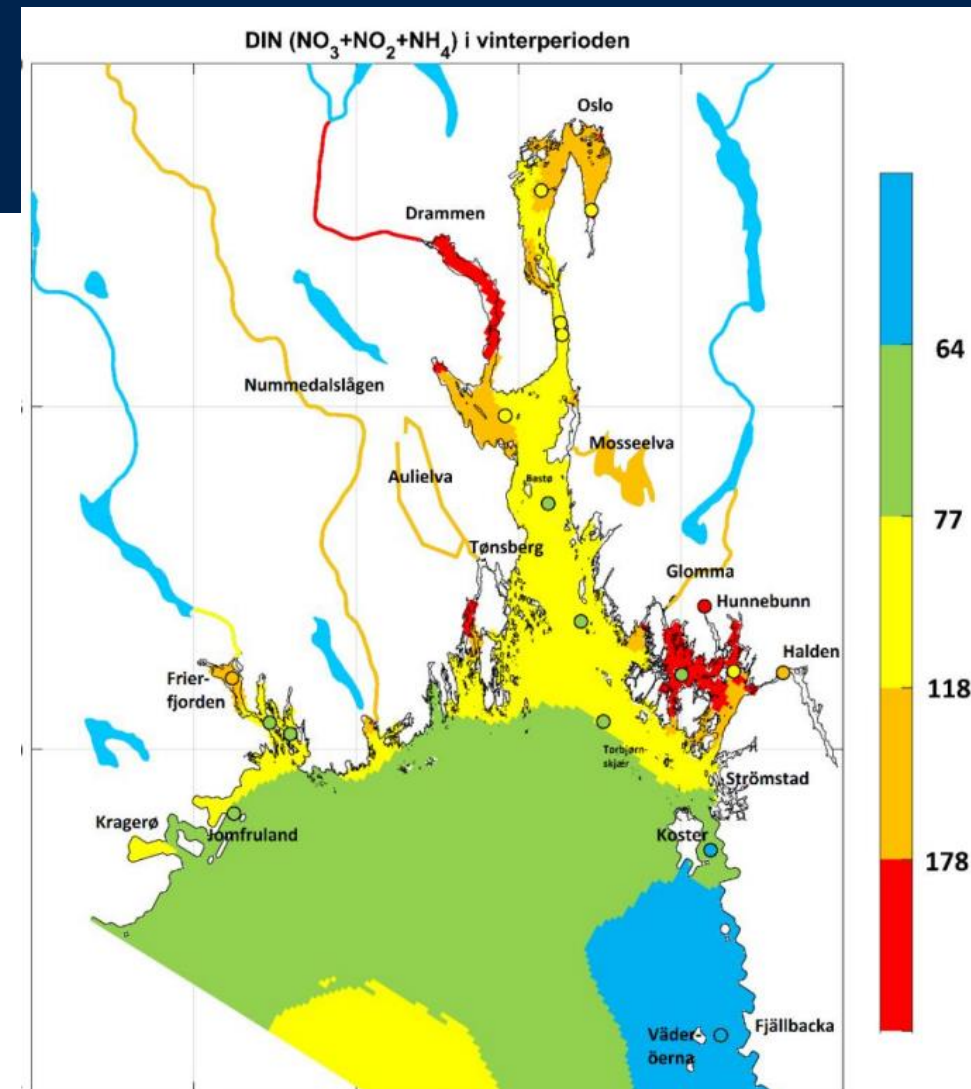

- Skjerpning av renskrav, utover minstekrav for BOF₅ og KOF_{CR}, kan være hensiktsmessig, spesielt ved nye store anlegg
- BAT (beste tilgjengelige teknologi) tilsier at nye anlegg kan oppnå bedre rensing enn minstekrav

Nitrogen

- Allerede krav i EU – våre naboland gjør dette
- Ny utredning viser at Oslofjorden har for stor tilførsel av nitrogen
- Rensing av nitrogen ved avløpsrenseanleggene er et av tiltakene som kan gjennomføres for å bedre situasjonen i Oslofjorden

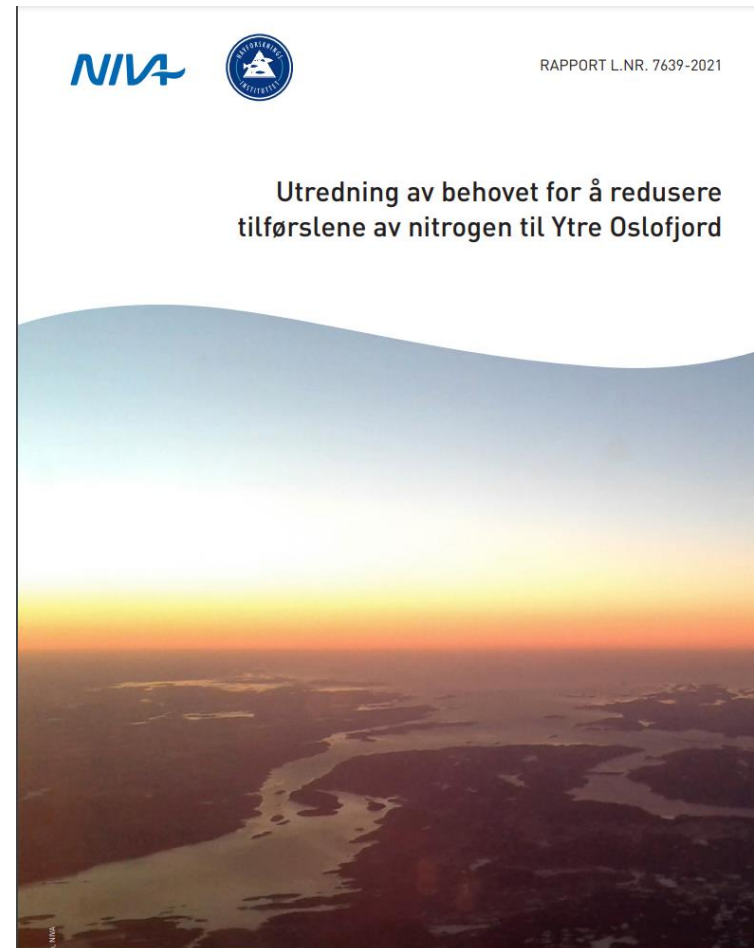

Rapport L.NR. 7639-2021 Utredning av behovet for å redusere tilførselene av nitrogen til Ytre Oslofjord, NIVA og Havforskningsinstituttet

Kunnskapsinnhenting avløp

- Pålegge kommunene eller interkommunale avløpsselskap overvåking i resipientene for å avklare utslippenes effekt
- Utrede behovet for å redusere tilførslene av nitrogen og behovet for nitrogenrensing til Ytre Oslofjord for ulike fjordavsnitt/resipientområder

Oppsummering avløp

- Vi må jobbe sammen for å sikre at vannforskriftens mål om god økologisk og kjemisk tilstand kan oppnås
- Ren Oslofjord med mulighet for et godt, sunt og rikt miljø vil koste oss
- Bedre å være i forkant , enn å henge langt etter
- Viktig å sikre en langsiktig planlegging – påse at det ikke gjøres ulønnsomme investeringer
- Plikt til samordning

- **Veiledning**

- Miljødirektoratet sine hjemmesider
- Statsforvalteren i Oslo og Viken sine hjemmesider

Vi arrangerer kommunesamling i Drammen 9.-10.februar 2022 – vi oppfordrer alle kommunene i Oslo og Viken om å delta!

Påmelding på våre nettsider

Jordbrukstiltak

- Der det er behov for forsterket innsats for å nå god tilstand bør det iverksettes regionale forskrifter
- Forvalte RMP og SMIL slik at de bidrar til å redusere avrenning fra jordbruksarealer

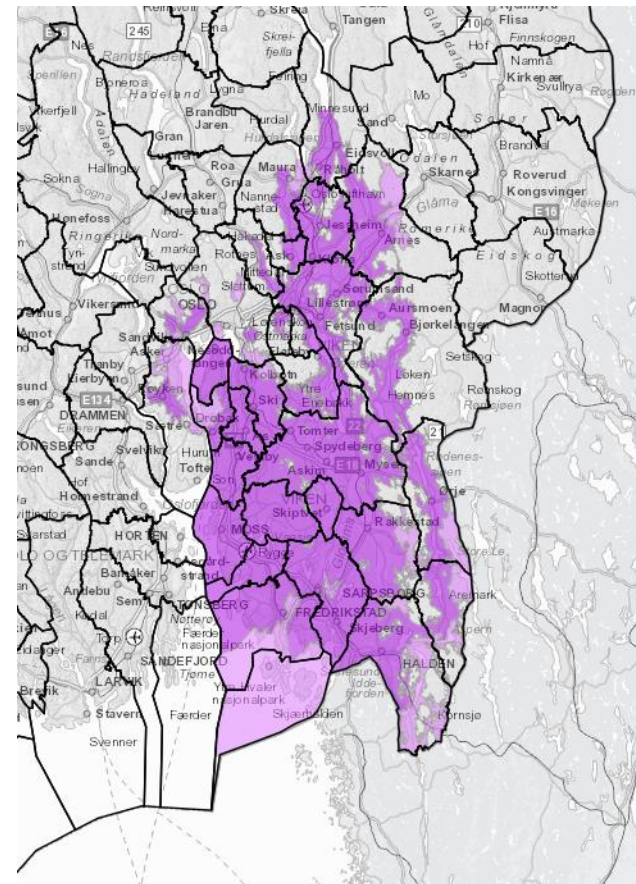
Regionale miljøkrav (endring og utvidelse av virkeområde utarbeides nå)

Overflateavrenning

- Gress på områder som er utsatt for erosjon og flom
- Forbud mot pløying om høsten på bratte arealer og langs vassdrag

Grøfteavrenning

- Ikke jordarbeiding (harving/pløying) om høsten

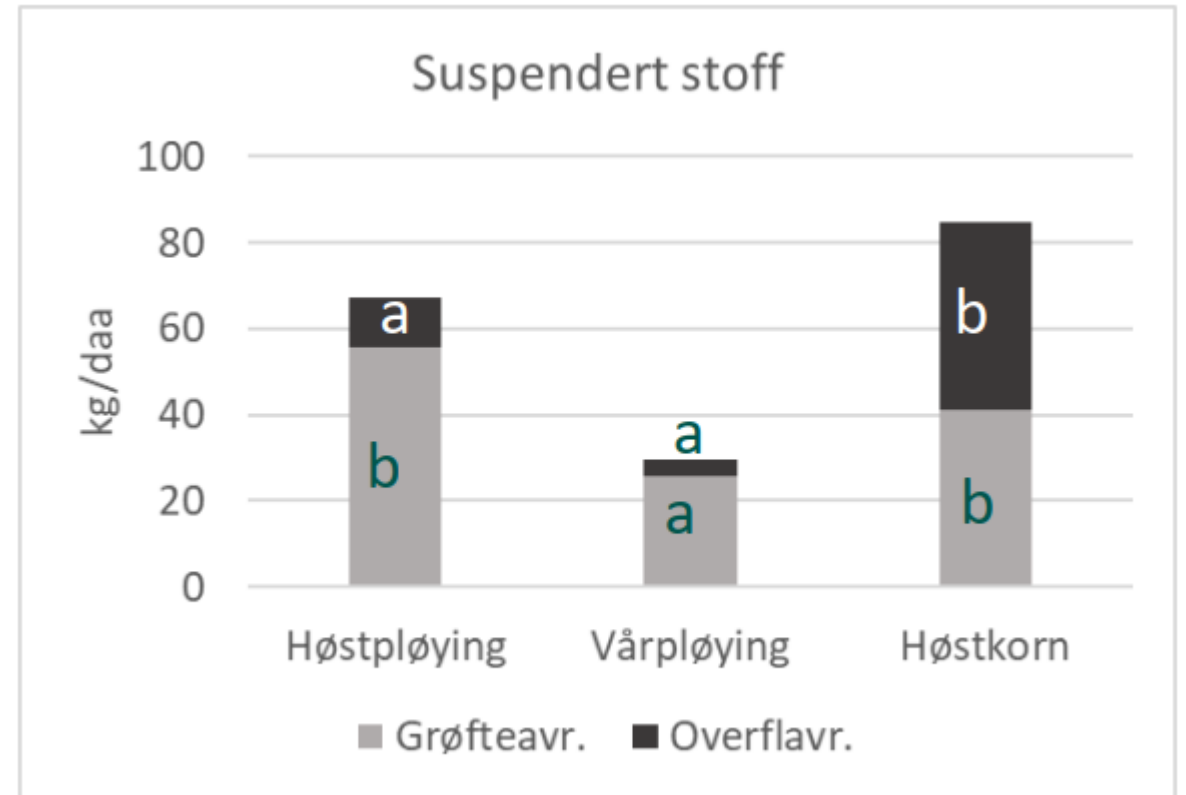
Forhindre jordtap til vassdrag

Avrenning fra flate arealer

Kjelle Ruteforsøk Resultater 2014-2019

Regionalt Miljø Program

- Tilskudd for å stimulere til en økt miljøinnsats i jordbruket
- Statsforvalteren utarbeider en forskrift hvor de ulike tiltakene som får tilskudd listes opp
- Prioriterer tiltak mot avrenning
 - Gras på erosjonsutsatte områder
 - Redusert jordarbeiding
 - Gjødselhåndtering

Kantsoner langs vassdrag

- Økt tilsyn med, og håndheving av kravet i vannressurslovens §11 om å opprettholde kantsoner
- Bidra til bedre restaurering og skjøtsel av kantsoner og elvekanter for å redusere erosjon bedre klimatilpasning og biologisk mangfold
- Økt tilsyn med, og oppfølging der krav om etablert vegetasjonssoner mot vassdrag ikke er oppfylt

Robuste kantsoner langs vassdrag er et Kinderegg

- Veldig god virkning for både avrenning og biologisk mangfold
- Billig
- Tar liten plass
- Viktig element i kulturlandskapet

Båtseptik

- Statsforvalteren oppfordrer alle kommunene til å fastsette **forbud mot tømning av septik fra fritidsbåter** i lokale forskrifter innen utgangen av 2022 der det er miljømessig grunnlag for det, og etablere flere mottaksanlegg

Anleggsarbeid - infrastrukturprosjekter

- Premissene legges i planene etter Plan- og bygningsloven (PBL)
- Utslippstillatelser etter forurensingsloven
 - Krav om rensing
 - Fokus på partikler
 - Fokus på nitrogenforbindelser
 - Fokus på plast i sprengstein

Mange tiltak er i gang - Avløpstiltak

Mange tiltak er i gang - Jordbrukstiltak

Takk for meg!

Klima- og Miljøvernnavdelingen

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Facebook [sfov.no](https://www.facebook.com/sfov.no)

Nettside statsforvalteren.no/ov

